

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Marie Björkman

Socialnämnden 2012-12-19

Ekonomiska förutsättningar för Qjourens fortsatta verksamhet

Sammanfattning

Qjouren startade 2008 och drivs i samverkan med Riksförbundet för hjälp åt narkotika-och läkemedelsberoende (RFHL¹). Qjouren riktar sig till en av samhällets mest sårbara grupper och erbjuder skyddat boende, stödsamtal och rådgivning för våldsutsatta kvinnor med ett missbruk.

Qjouren är den enda kvinnojour i Stockholm som tar emot våldsutsatta kvinnor med ett aktivt missbruk. Under de senaste fem åren har Qjouren fått ett stöd via statliga medel. Nu har de ekonomiska förutsättningarna förändrats, och Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) har därför gått ut med en skrivelse för att uppmärksamma länets kommuner om Qjourens kritiska läge.

Täby kommun har nyttjat Qjouren i ringa omfattning sedan starten 2008. Det är dock angeläget att verksamheten kan fortsätta eftersom målgruppen är komplex och har en problematik som innebär att stöd inte kan erbjudas inom övriga kvinnojouren.

Social omsorg föreslår därför att kommunen aviserar ett fortsatt intresse för att nyttja Qjourens verksamhet och att plats köps vid behov enligt fastställt dygnsavgift.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden ger socialchefen i uppdrag att avisera fortsatt intresse för att köpa platser vid Qjourens verksamhet för våldsutsatta kvinnor med ett aktivt missbruk.
2. Plats vid Qjouren köps per dygn enligt fastställt dygnspris.

---

¹ Sedan 2012 är den nya uttydningen Riksförbundet för Rättigheter, Frigörelse, Hälsa och Likabehandling

Ärendet

Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) har i en skrivelse daterad 2012-10-18 uppmärksammat kommunerna i länet på den kritiska situation som råder för Qjourens verksamhet.

Qjouren startade 2008 och drivs i samverkan med Riksförbundet för hjälp åt narkotika-och läkemedelsberoende (RFHL²). Qjouren riktar sig till en av samhällets mest sårbara grupper och erbjuder skyddat boende, stödsamtal och rådgivning för våldsutsatta kvinnor med ett missbruk. Det skyddade boendet har plats för 5-6 kvinnor i en lägenhet i centrala Stockholm.

Boendet erbjuder skydd och stöd dygnet runt. Verksamheten bemannas av fem personer, varav en nattetid. Cirka 50 procent av Qjourens kostnader har finansierats genom statsbidrag. Resterande del har finansierats via en subventionerad dygnsavgift om 1 200 kronor från placerande kommuner.

Qjouren är den enda kvinnojour i Stockholm som tar emot våldsutsatta kvinnor med ett aktivt missbruk. Under de senaste fem åren har Qjouren fått ett stöd via statliga medel. I och med att Socialstyrelsen beslutat avslå Qjourens ansökan om 1 070 000 kronor har de ekonomiska förutsättningarna förändrats.

KSL:s sociala välfärdsberedning anser att Qjouren bedriver en viktig verksamhet för en utsatt målgrupp och upplever att det finns en efterfrågan hos kommunerna av den verksamhet som Qjouren bedriver.

Ekonomiska aspekter

Kostnaderna för Qjourens verksamhet har uppgått till 2,95 mnkr år 2010 och 3,1 mnkr år 2011. För år 2012 har Qjouren räknat med en budgetram på 3,5 mnkr. Preliminära kostnader för år 2013 uppskattas till 3,4 mnkr.

På grund av verksamhetens omfattning finns små möjligheter att minska personalstyrkan. Stockholms stad, som har flest boende, planerar att ge ett fast bidrag för att möjliggöra en lägre dygnsavgift. Om övriga kommuner ska täcka kostnaderna motsvarande sin andel av de boende utan ett fast bidrag, behövs en dygnsavgift om 2 800 kronor per natt.

Överväganden

Täby kommun har sedan 2008 haft en person boende på Qjouren under sammanlagt 12 dygn. Även om nyttjandegraden är låg för Täbys del, är

---

² Sedan 2012 är den nya uttydningen Riksförbundet för Rättigheter, Frigörelse, Hälsa och Likabehandling

verksamheten viktig eftersom den vänder sig till en målgrupp med en problematik som övriga kvinnojourer inte har möjlighet att hantera. Därför är det angeläget att verksamheten vid Qjouren kan fortsätta så att det finns tillgång till detta boende när behov uppstår. Någon fast ersättning utges inte från Täby, ersättning till Qjouren betalas när plats bokas per dygn med den föreslagna dygnsavgiften 2 800 kronor.

Lisbeth Sämå
Socialchef

Kotte Wennberg
Avdelningschef

Bilagor:

Skrivelse från Kommunförbundet i Stockholms län 2012-10-18

Skrivelse från Qjouren

RFHL Stockholms kvinnojour

Förfrågan om medfinansiering

Hej!

Vi skriver till er kommun därför att ni vid ett flertal tillfällen placerat våldsutsatta missbrukande kvinnor hos oss. Som vi förstår det har ni varit nöjda med det vi erbjudit kvinnan ni placerat och hur kommunikationen fungerat mellan oss.

Bakgrund

Vi sår nu inför en komplicerad situation när det gäller finansieringen av Qjouren. Vi har hittills fått stora delar drygt 50 %, av verksamheten finansierad genom riktade statsbidrag som Länsstyrelsen administrerat. Dessa har nu försvunnit och för verksamhetsåret 2013 saknas en lösning vad gäller finansieringen. Qjouren löper därför en akut risk att läggas ner till årsskiftet.

Stockholms kommun har för detta år gett Qjouren ett bidrag om 350 000 kronor för att vi ska kunna klara driften året ut. Stockholms Stad har uppgett att de är villiga att bevilja projektmedel inför 2013, beslut om detta fattas den 18:e december. Kostnad per dygn/placering är 2400 kr vid 85 % beläggning. Stockholms Stad som bidrar med projektmedel betalar 1200/dygn.

Medfinansiering och kommunallagen

Det är för att hitta en möjlig medfinansiering vi nu skriver till er:

Vi vet att det finns skrivningar i kommunallagen som anger att kommunala medel endast får användas till den egna kommunens medborgare. Ur det perspektivet kan det bli svårt, för kommuner att ge bidrag till en verksamhet som ligger utanför kommunen.

Den här regeln tolkas av många som att man endast kan ge bidrag till en verksamhet inom de egna kommungränserna. Vi menar att kommunallagen inte måste tolkas så utan att man kan göra en tolkning som innebär att kommunala medel istället följer kommunmedborgarna.

Majoritet missbrukande kvinnor våldsutsatta

Som frekvent placerande kommun hos Qjouren vet vi att er inställning till våldsutsatta missbrukande kvinnor är att även dessa kvinnor har rätt till skydd. Under de år vi uppmärksammat frågan om våldsutsatthet hos missbrukande kvinnor har vi insett att så gott som alla kvinnor som fastnar i missbruk och beroende är våldsutsatta under perioder av sitt liv. Behovet är stort redan idag men mörkertalen är stora då många socialtjänster till skillnad från er väljer att fokusera mest på kvinnornas missbruksproblem.

RFHL Stockholms kvinnojour

Förslag på vad som kan ingå i ett avtal mellan er kommun och Qjouren

Som medfinansier har er kommun tillgång till:

- Rätt att placera våldsutsatta missbrukande kvinnor till reducerat dygnspris.
- Rätt att på er hemsida och i annat utåtriktat material berätta att ni tillsammans med oss driver verksamheten Qjouren.
- Plats i Qjourens styrgrupp som träffas förslagsvis 2 ggr/år
- Kostnadsfri utbildning av er personal i kvinnofridsfrågor för kvinnor ur vår målgrupp.
- Kostnadsfri rådgivning och stödsamtal för personal och utsatta kvinnor ur målgruppen.

Med denna lösning kommer er investering utan tvekan era kommuninvånare till del.
Kommunallagens skrivningar följs därför.

Med vänlig hälsning

Eva Gussing
Verksamhetsansvarig

Tel 08 644 20 32
qjouren@rfhl.se

För kännedom:
Förvaltningschef med ansvar för socialtjänst

Socialnämnd eller motsvarande

Ekonomiska förutsättningar för Qjourens fortsatta verksamhet

Inledning

Qjouren vänder sig till kvinnor som utsatts för våld i nära relation och har erfarenhet av missbruk och/eller prostitution.

Vid sociala välfärdsberedningens sammanträde den 14 september lyfte Stockholms stad frågan om Qjourens förutsättningar för en fortsatt verksamhet och vikten av en dialog med övriga 25 kommuner. Då beredningen anser att Qjouren bedriver en viktig verksamhet beslutade beredningen att tillskriva länets kommuner för att uppmärksamma kommunerna på Qjourens förutsättningar.

Bakgrund

Qjouren startade 2008 och drivs i samverkan med Riksförbundet för hjälp åt narkotika och läkemedelsberoende (RFHL¹). Qjouren riktar sig till en av samhällets mest sårbara grupper och erbjuder *skyddat boende, stödsamtal och rådgivning* för våldsutsatta kvinnor med ett missbruk. En utförligare beskrivning av verksamheten finns i bilaga 1.

Det skyddande boendet har plats för 5- 6 kvinnor i en lägenhet i centrala Stockholm. Förutom det skyddande boendet ger Q - jouren råd och stöd - cirka 500 telefonsamtal och ca 350 personliga besök registrerades under 2011.

Q-jouren har, tillsammans med Socialnämnden i Stockholms stad, under åren 2007-2011 erhållit utvecklingsmedel från Länsstyrelsen via den statliga satsningen våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld (regeringsbeslut S2007/1630/ST). Under åren har Qjouren sammanlagt beviljats 8 000 000 för personalkostnader, hyreskostnader och handledning.

---

¹ Sedan 2012 är den nya uttydningen, Riksförbundet för Rättigheter, Frigörelse, Hälsa och Likabehandling

2012-10-18

Dnr: KSL/12/0227

Cirka 50 % av Qjourens kostnader har finansierats genom statsbidrag (länsstyrelsen). Resterande del har finansierats via en subventionerad dygnsavgift om 1.200 kronor² från placerande kommuner.

Länsstyrelsens uppdrag att fördela statsbidraget övergick från och med 2012 till Socialstyrelsen. I utlysningen av 2012 års statsbidrag har det tydliggjorts att verksamheterna inte kan söka utvecklingsmedel för verksamhetsbidrag.

Boende 2010 och 2011 per kommun

Av de kvinnor som varit boende på Qjouren samt de som fått stöd via telefon eller personliga möten under 2010 och 2011 är ca 55 procent folkbokförda i Stockholms stad och resterande folkbokförda i kommunerna i länet.

Under 2011 har 24 personer varit boende på Qjouren. Det totala antalet nätter var 1377*. Antalet nätter per person varierade mellan 3 till 264 nätter.

I tabellen nedan framkommer att ingen av kommunerna (exklusive Stockholms stad) har haft fler än 2 boende under åren och att 11 av länets övriga kommuner nyttjat verksamheten.

Antal personer och nätter per kommun (2010 och 2011)

Kommun	Antal pers 2010	Antal nätter 2010	Antal pers 2011	Antal nätter 2011
Huddinge			2	78
Sollentuna	1	30	1	3
Haninge	2	33	1	264
Solna	2	126		
Södertälje			1	40
Nacka			1	64
Upplands-Väsby	2	105	2	25
Täby	1	12		
Nynäshamn	1	122	1	53
Sundbyberg	1	6		
Värmdö	1	41	1	40
Summa exkl Stockholms stad	11	475	10	567
Stockholm stad	11	688	12	754
Summa inkl Stockholms stad	22	1163	22	1321

* 2 placeringar från andra län än Stockholms, antal nätter 56.

² I denna avgift ingår boende med personal dygnet runt, frukost och stödsamtal.

2012-10-18

Dnr: KSL/12/0227

Ekonomisk situation inför 2013

Kostnader för Qjouren under 2010 och 2011 har totalt uppgått till 2,95 mnkr respektive 3,1 mnkr.

För år 2012 har Qjouren räknat med en budgetram på 3 500 000 kr. Qjouren har ett bidrag om 1,3 miljoner kronor från länsstyrelsen (utbetalades hösten 2011) samt om 337 600 kronor från Stockholms stad (dnr: 10.1-652/2011). Medlen från Stockholms stad är avsedda för att Qjouren ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet på samma nivå under år 2012 även efter att länsstyrelsen beviljat verksamheten 200 000 kr mindre än tidigare år.

Qjourens ansökan om 1 070 000 till Socialstyrelsen för 2013 har fått avslag.

Preliminära kostnader 2013

Lönekostnader	2.900.000
Lokalhyra	330.000
Telefon	50.000
Redovisning, revision	50.000
Övrigt	70.000
Summa	3.400.000

På grund av Qjourens ringa storlek samt behov av bemanning dygnet runt finns få möjligheter att minska personalstyrkan.

Stockholms stad har sagt sig kunna stötta Q-jouren när det gäller kvinnor från Stockholms kommun men framhåller att socialnämnden inte kan finansiera hela verksamheten då den är länsövergripande.

Stockholms stad, som har flest boende, planerar att ge ett fast bidrag för att möjliggöra en lägre dygnsavgift. Beslut om Stockholms stads ekonomiska bidrag för budgetåret 2013 tas den 18 december.

Om övriga kommuner skall täcka kostnaderna, motsvarande sin andel av de boende, utan ett fast bidrag, behövs en dygnsavgift om 2800 kronor per natt.

Kritiskt läge – Qjouren behöver stöd

Qjouren är den enda kvinnojour i Stockholm som tar emot våldsutsatta kvinnor med ett aktivt missbruk. Qjouren är en del av RFHL. På Qjouren har man därmed sammanfört kvinnojourernas erfarenhet med brukarorganisationernas kunskap.

Qjouren har under de senaste fem åren fått statliga medel via länsstyrelsen, som stöd för att bedriva en verksamhet som erbjuder skyddat boende, stödsamtal och rådgivning för våldsutsatta kvinnor med ett missbruk.

I och med Socialstyrelsens beslut har de ekonomiska förutsättningarna för Qjouren förändrats.

Sociala välfärdsberedningen anser att Qjouren bedriver en viktig verksamhet för en utsatt målgrupp och upplever att det finns en efterfrågan hos kommunerna på den verksamhet som Qjouren bedriver. Utöver Stockholms stad så har elvakommuner använt sig av det skyddade boendet de senaste två åren.

2012-10-18

Dnr: KSL/12/0227

Beredningen vill därför uppmärksamma er i kommunerna på de nya förutsättningarna för Qjourens verksamhet och hoppas att ni även fortsättningsvis kommer vilja använda Qjouren när behov uppstår.

I anslutning till denna skrivelse kommer representanter från Qjouren ta kontakt med företrädare i er kommun för att diskutera ert intresse att nyttja verksamheten.

Har ni frågor med anledning av detta är ni välkomna att kontakta:

Qjouren: Eva Gussing, verksamhetsansvarig, qjouren@rfhl.se, tele 070-508 95 14

KSL: Emma Fredriksson, handläggare, emma.fredriksson@ksl.se, tele 073-917 94 38

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Liselott Vahermägi
Ordförande
Sociala välfärdsberedningen

Ulrika Wallin Pudas
Verksamhetschef

Målgrupp, syfte och inriktning på verksamheten

Qjouren vänder sig till kvinnor med ett missbruk som är utsatta för våld. Det finns inget krav på drogfrihet för de kvinnor som söker hjälp.

Verksamheten vilar på fyra pelare:

- Akut skydd / Boende
- Samtal och rådgivning
- Telefonjour
- Utåtriktat arbete

a) Akut skydd/Boendet

Qjouren erbjuder fem platser. Ett skyddat boende med stöd och personal dygnet runt. Kriterier för att komma in är att kvinnan själv definierar sig som hotad eller utsatt för våld. Qjouren har några enkla regler som handlar om att man inte får inta droger innanför Qjourens väggar. Man får heller inte bruka våld eller hota om våld. I övrigt ställer de inga andra krav. Kvinnorna kan vara i aktivt missbruk. Det primära är skyddet av kvinnan. Kvinnorna som vistas på Qjouren ska själva ta del av driften av verksamheten när det gäller att laga sin egen mat, städa, handla, hålla ordning på rummen etc. Målet är att de ska komma tillbaks till ett normalt liv så fort som möjligt. Qjouren hjälper dem att själva börja ta kontakt med socialtjänster och andra myndighetskontakter och följer även med till möten om behov finns.

b) Samtal och rådgivning

Qjouren erbjuder samtalsstöd och rådgivning för personer ur målgruppen. Samtalsstödet kan innebära stöd i kris och traumasituationer. Qjouren står för det viktiga lyssnandet som öppnar för att kvinnorna ska våga berätta om svåra upplevelser. De erbjuder hjälp att förstå normaliseringsbegreppet och våldets väsen och arbetar med alternativa sätt att se på förövaren, den egna livssituationen mm.. Qjouren strävar efter/motiverar till förändring, att kvinnan ska börja kampen för att ta makten i sitt eget liv. Detta samtalsstöd ges även till kvinnor utanför boendet på kvinnors eget eller socialtjänstens initiativ.

Stödfunktionen (besök och samtal per telefon) är öppet för alla 7 dagar i veckan.

c) Telefonjour

Qjouren har en telefon som alltid är bemannad med personal. Information om denna lämnas på olika ställen som kvinnor ur målgruppen besöker. Ex. på dessa är beroendecentrum, föreningar, socialtjänst, via uppsökare, på härbärgen och olika alternativboenden.

d) Utåtriktat arbete

Qjourens utåtriktade arbete är främst inriktat på att informera om målgruppen bland stadsdelar, andra kvinnojourer samt hos andra kommuner i länet. De efterfrågas ofta till föreläsningar, dels om målgruppen, dels om verksamhet. Det finns ett stort intresse för att få komma på studiebesök.

Hur kommer en person i kontakt med Q-jouren?

När det gäller boendet kommer kvinnorna oftast på biståndsbeslut via socialtjänsten. Ibland kommer kvinnorna på eget initiativ.

Stödsamtal, medföljare m.m 2010 och 2011

Aktivitet	2010	2011
Stödsamtal via telefon kommunernas socialsekreterare	313	509
Stödsamtal, personligt besök	380	366
Medföljare till möte (antal tillfällen)		92
Studiebesök	31	21
Utåtriktad aktivitet	8	18
Föreläsningar		15

Ålder, boende på Qjouren från Stockholms län (2010)

18-30år	18 %
30-40år	41%
40-50år	18%
50år plus	23%

Personal

5 personer är i dagsläget anställda på Qjouren (4 dagtid samt en nattpersonal). Det är endast kvinnor som arbetar på jouren, med en bred kunskap och erfarenhet av arbete med målgruppen. Alla har en grundläggande kvinnojoursutbildning samt vidareutbildningar i tex samtalsmetodik, HBT-kunskap, massage.

Kvantitativa mål för verksamheten

- Ett akut skydd för fem kvinnor dygnet runt, året om. Målet är en 80 %-ig beläggning.
- En majoritet av stadsdelarna/kommunerna som arbetar med Qjourens målgrupp ska känna till verksamheten.
- Qjouren ska vara väl kända hos alla kvinnojourer i länet så att dessa kan använda sig av jouren när de får in en våldsutsatt kvinna med beroendeproblem.
- Qjouren ska vara väl kända bland de kvinnor i missbruk som finns i Stockholm

Kvalitativa mål för verksamheten

- Alla kvinnor som är eller har varit utsatta för våld i en nära relation har rätt till skydd o stöd oavsett bakgrund och livssituation. Qjourens primära mål är att

2012-10-18

Dnr: KSL/12/0227

erbjuda kvinnan en skyddad plats där hon ska kunna känna sig trygg och väl bemött av all personal.

- Kvinnorna ska uppleva att det skett en förändring på något plan i deras liv under vistelsen på Qjouren.
- Kvinnorna ska känna till hur våld i en nära relation påverkar, dess funktioner, normaliseringsprincipen och det traumatiska bandet.
- Alla kvinnor som bor hos Qjouren ska ha ett etablerat samarbete och process igång med aktuell socialtjänst när de lämnar Qjouren. De ska veta vad som händer härnäst.
- Över hälften av de kvinnor som söker skydd hos Qjouren ska gå vidare till annat boende eller behandling.
- Qjouren ska utbilda och uppdatera oss kontinuerligt i kvinnofridskunskap o HBT-kunskap och samarbeta med andra organisationer.